

Colin Rose & Gordon Dryden

ZABAWY 1 fundaMentalne

Gry i zabawy wspomagające rozwój dziecka

Od urodzenia do 12 miesięcy

Chwytam, siedzę, raczkuję

Spis treści

„Zabawy fundamentalne”!	4
Oto ja	6
„Chwytam, siedzę, raczkuję”	8
Warto wiedzieć	10
Rady na dobry początek	12
Gry i zabawy - od urodzenia do 6 miesiąca	14 ÷ 38
Osiągnięcia pierwszego półrocza	39
Gry i zabawy - od 6 do 12 miesiąca	40 ÷ 64
Osiągnięcia drugiego półrocza	65
Czego dziecko może nauczyć się podczas wspólnych zabaw?	67
Zakończenie	68

WITAMY w „Zabawach fundaMentalnych”!

Drogi Rodzicu!

Oddajemy w Twoje ręce serię książeczek o tym, jak bawić się z dzieckiem, by efektywnie i szybko nauczyło się wielu nowych umiejętności. Umiejętności te są konieczne, by przygotować dziecko do zadań, jakie stawia przed nim szkoła. Zabawa jest nauką, także dla rodzica.

Zapraszamy Cię do cudownej odysei umysłu i uczuć, podczas której, towarzysząc swojemu dziecku w jego indywidualnym rozwoju, rozwinięsz również swoje umiejętności pedagogiczne. Nasze zabawy umacniają rodzinę pokazując, jak w efektywny i przyjemny sposób spędzać wspólnie wolny czas. To łatwe, wystarczy spróbować!

Program „Zabawy fundaMentalne” to:

1. Przewodnik pt. „Zabawa jest nauką” wraz z płytą CD.

Przewodnik pełni rolę koordynatora całego programu ze względu na zamieszczone w nim cenne informacje dla rodziców.

W przewodniku znajdziesz:

- opis założeń programu „Zabawy fundaMentalne”;
- prezentację koncepcji ośmiu inteligencji i przedstawienie jej znaczenia dla harmonijnego rozwoju dziecka;
- szereg cennych uwag o tym, w jaki sposób pracować z dzieckiem, aby osiągnąć jego sukces i zadowolenie.

2. Płyta CD, na której znajdziesz:

- wiele ciekawych opracowań graficznych i tekstowych, będących uzupełnieniem merytorycznym książeczek – są to tzw. materiały do wydruku, dzięki którym wzrasta atrakcyjność wielu zabaw;
- dodatkowe informacje oraz uzupełniające opisy zabaw;
- pliki muzyczne.

Potrzebne pliki znajdziesz szybko w odpowiednich *bankach*.

3. Książeczki z zabawami.

Serce programu stanowią karty z zabawami oznaczone symbolem muszli . Są one źródłem inspiracji do twórczego i aktywnego spędzania

czasu z dzieckiem. Książeczki mogą być wykorzystywane samodzielnie, ale wiele cennych wskazówek i ćwiczeń znajdziesz na załączonej do przewodnika pt. „Zabawa jest nauką” płycie CD – ROM (w opisie zabaw znajdziesz odsyłacze do specjalnych tematycznych *banków*). O tym, czego w nich szukać, poinformują Cię pomocne ikony:

– oznaczenie tym symbolem karty z zabawami lub historyjki to sygnał, że możesz skorzystać z zawartych na płycie CD:

1. dodatkowych informacji – *i*
2. materiałów do wydruku (mogą to być litery i cyfry, słowa, rysunki, szlaczki itp.) –
3. dodatkowych zabaw (np. pomysłów, w jaki sposób dostosować konkretną zabawę do potrzeb dziecka niepełnosprawnego itp.) –

Kryterium podziału pierwszych dwóch książeczek tworzących „Zabawy fundamentalne 1” – to wiek rozwojowy dziecka.

W okresie od urodzenia do drugiego roku życia (tzw. okresie sensoryczno – motorycznym) wszystkie sfery rozwoju są ze sobą tak ściśle powiązane, że nie sposób ich jasno wyodrębnić. Dlatego też proponujemy dwa pakiety informacji i pomysłów na wszechstronną stymulację maluszka w kolejnych półroczach.

Następne książeczki, wchodzące w skład „Zabaw fundamentalnych 2” wiążą się już z określonymi dziedzinami rozwoju i dotyczą wyodrębnionych zakresów kompetencji i funkcjonowania (aczkolwiek także z uwzględnieniem stopnia trudności, np. „Rusz ręką 1” – łatwiejsze i „Rusz ręką 2” – trudniejsze).

Bawmy się! Jakie zabawy – taki człowiek!

„Chwytam, siedzę, raczkuję”

Francuski psycholog rozwojowy J. Piaget określił pierwsze 2 lata życia dziecka jako okres sensoryczno – motoryczny, inaczej zmysłowo-ruchowy. W tym czasie nie sposób jednoznacznie oddzielić od siebie różnych sfer rozwoju człowieka, tak ściśle są ze sobą wzajemnie powiązane. Wzrost zdolności myślenia, kojarzenia, rozumowania można zaobserwować poprzez określoną aktywność, widoczne zachowania i reakcje. Ten czas to okres swoistego treningu przed startem w życiowym wieloboju. W tym okresie wspieraj rozwój dziecka jako całość, wszechstronnie. Wspomagaj ogólny potencjał dziecka, bez ukierunkowywania go. Podążaj za dzieckiem, nie zaś za własnymi wizjami i planami.

Pierwsze miesiące życia dziecka mogą wydawać się czasem, w którym niewiele się dzieje. Czy też – w którym niewiele, poza pielęgnacją, możemy zrobić, aby zapewnić maluszkowi optymalne warunki rozwojowe. Kontakt, z punktu widzenia dorosłego, jest niewielki. Czas czuwania i aktywności jest bardzo ograniczony. Dziecko cechuje duża chwiejność emocjonalna i nikła integracja sensoryczna wyrażająca się niezbornością ruchów. Czy w ogóle można tu mówić o zabawie?! A tym bardziej o uczeniu się?!

Otóż można!

Na wstępie jednak warto wyjaśnić i sprecyzować, czym jest owo „uczenie się” – tak powszechnie utożsamiane wyłącznie z nauką szkolną, z konkretnymi zadaniami i sztywnymi przedziałami czasu, ocenianiem i sprawdzaniem wiadomości. Traktując naukę w ten sposób, rzeczywiście można obawiać się, że wczesna edukacja jest równoznaczna z odbieraniem dzieciństwa, pozbawianiem swobody, presją itp. Jest to jednak nieporozumienie. Rozwój człowieka = dojrzewanie + uczenie się. Uczenie się natomiast to budowanie skojarzeń, związków przyczynowo-skutkowych, wiedzy i umiejętności na bazie spostrzeżeń, doświadczeń, wrażeń nabywanych w każdym momencie życia. Pojmowanie nauki w ten sposób radykalnie zmienia sytuację, prawda?

W początkowym okresie wspieranie rozwoju dziecka często wydaje się bardziej wpływaniem na jego otoczenie niż bezpośrednio na nie samo. Bogałe, stymulujące środowisko, z elementami dostępnymi percepcji nowo-

rodka i niemowlęcia – wywołuje zainteresowanie, wzbudza ciekawość poznawczą, prowokuje malucha do aktywności. A kiedy jest motywacja, to jest już bardzo dużo.

Pierwsze miesiące są przede wszystkim czasem budowania więzi między dzieckiem a rodzicami. Od ilości i jakości tych kontaktów zależy bardzo wiele. Pierwsze doświadczenia z relacji społecznych i wzorce zachowań mają wpływ na całe późniejsze życie. Stąd warto wykorzystywać wszelkie okazje, np. czynności pielęgnacyjne, do okazywania maluszkowi miłości i czułości. Jeszcze niewiele rozumie, ale już bardzo dużo czuje.

Okres noworodkowy i wczesne niemowlęctwo to również czas bardzo dynamicznego rozwoju percepcji. Zabawy na ten etap należy dobierać głównie pod kątem jakości bodźców – ich siły, intensywności, modalności (jakiego zmysłu dotyczą). Sama możliwość ich odczuwania, odbierania określonych wrażeń jest dla dziecka wielkim urozmaiceniem i dobrą zabawą. Na bardziej skomplikowane przedsięwzięcia przyjdzie jeszcze czas.

Więcej szczegółowych informacji dotyczących sposobu realizacji i celowości proponowanych zabaw można znaleźć w przewodniku „Zabawa jest nauką”.

Tak samo, a jednak inaczej

Co należy zrobić

Niemowlę pod wieloma względami potrzebuje stałości, ale potrzebuje również zmian. Zmiany zwracają uwagę i skłaniają do elastyczności. Dlatego w ciągu pierwszych miesięcy życia dziecka staraj się ustawiać jego łóżeczko na różne sposoby. Co jakiś czas ustaw je tak, aby widziało okno, innym razem niech to będą drzwi, lustro, regał z książkami itp.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Regularne zmiany położenia łóżeczka umożliwią dziecku zarówno zmianę punktu widzenia, jak i perspektywy.

Pomoże to lepiej rozwinąć zmysł widzenia i postrzegania przestrzeni.

Wyobraź sobie, jak bardzo byłbyś znudzony, gdybyś codziennie musiał patrzeć na tę samą rzecz.

**Wzrok,
orientacja
w przestrzeni**

Wskazówka

Później, kiedy dziecko jest starsze, takie manewry nie mają już znaczenia, ponieważ może ono samo zmienić miejsce i pozycję, tak aby zobaczyć to, co je interesuje.

I jeszcze jedno!

Jeśli masz obrazy lub plakaty, co kilka tygodni zmieniaj ich położenie tak, by każdy z nich przez jakiś czas wisiał w pokoju dziecka. Kiedy maluch już więcej dostrzega, wspólnie odkrywajcie co się zmieniło.

Paluszkowe zabawy

Co należy zrobić

Okolo 7 – 8 miesiąca życia dziecko koncentruje swoją uwagę na tyle długo, aby skupić się na krótkich zabawach z wykorzystaniem dłoni, takich jak: „Tu sroczka kaszkę warzyła...”, „Ten pierwszy to dziadziu...” (przykładowe zabawy znajdziesz na naszej stronie internetowej).

Ważne jest, by dziecko śledziło wzrokiem ruchy i jednocześnie słuchało tekstu rymowanki oraz próbowało czynnie uczestniczyć w tej zabawie, poprzez naśladowanie gestów, mimiki lub dźwięków.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Tego typu zabawy wsporniale rozwijają poczucie własnego ciała i sprawność fizyczną. Uczą sposobu inicjowania kontaktu, naśladowania czynności, a kiedy przyjdzie na to odpowiedni czas – nawiązywania rozmowy.

**Dotyk,
naśladowanie,
rozwój mowy**

Wskazówka

Możesz zachęcać dziecko do inicjowania danej zabawy: „Pokaż Jasiu, gdzie sroczka kaszkę warzyła? A gdzie poleciała?”.

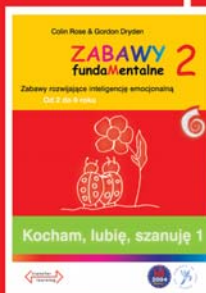
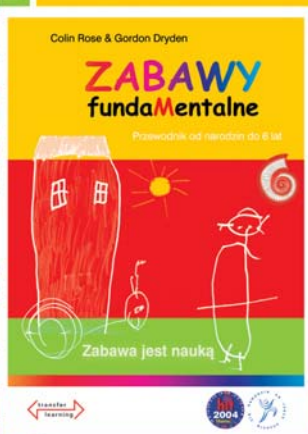
I jeszcze jedno!

Dzieci w tym wieku uwielbiają pokazywać „jaki jestem duży”, czy „robić pa-pa” na pożegnanie. Wykorzystuj każdy moment, żeby maluch mógł zademonstrować swoje umiejętności.

ćwiczone umiejętności	sposoby zabaw i ćwiczeń znajdziesz:
Poczucie własnej tożsamości i wartości	zabawy nr 1, 26
Poczucie sprawstwa, motywacja	zabawy nr 8, 42, 44
Wszechstronny rozwój	zabawy nr 2, 7, 24, 29, 36
Wzrok	zabawy nr 3, 4, 8, 12, 18, 20, 21, 25
Słuch	zabawy nr 4, 5, 6, 10
Dotyk	zabawy nr 4, 14, 28, 45, 48
Smak i węch	zabawa nr 23
Świadomość ciała	zabawy nr 11, 17, 49
Ruch, zdolności fizyczne	zabawy nr 4, 11, 13, 17, 22, 39, 40, 42
Równowaga, koordynacja, balans	zabawy nr 9, 11, 17, 22, 27, 32, 38, 50
Planowanie ruchu	zabawy nr 30, 31, 38, 43
Poczucie rytmu	zabawa nr 39
Inteligencja przestrzenna	zabawa nr 25
Koordynacja wzrokowo-ruchowa, manipulacja	zabawy nr 30, 33, 44, 46, 50
Ciekawość poznawcza	zabawy nr 3, 45
Kreatywność	zabawa nr 47
Kojarzenie, rozumowanie	zabawy nr 10, 15, 19, 20, 47
Rozwój mowy, rozumienie, mówienie	zabawy nr 6, 10, 14, 16, 19, 28, 34, 35, 37, 41
Pamięć	zabawa nr 48
Uwaga	zabawy nr 21, 37, 43, 48
Liczenie	zabawa nr 49
Współdziałanie, naśladowanie, inteligencja emocjonalna	zabawy nr 15, 16, 28, 31, 40, 43

W serii
ukazały się:

„Chwytam, siedzę, raczkuję”
to szereg praktycznych
wskazówek, informacji
i propozycji zabaw
z najmłodszym dzieckiem.
Pozwolą one rodzicom
świadomie, spokojnie
i radośnie pomagać swojemu
maleństwu w adaptacji
w nowym dla niego
świecie. Także pokazują
jak codzienne czynności
przekształcić w rozwijającą
zabawę, a zwykłe
przedmioty w zabawki
edukacyjne.

cena 19,90 zł.

Zamów z korzyścią przez internet:
www.zabawyfundamentalne.pl

Zamów przez telefon:
058 556 13 69

80-392 Gdańsk, Arkońska 52